

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Извештај Комисије за избор једног наставника у звање доцента за ужу научну област Русистика, предмет Руска књижевност

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 601/1 од 7. 03. 2018. године, а у складу са чланом 11 Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, изабрани смо у Комисију за припрему извештаја о кандидатима који су се јавили на конкурс за избор доцента за ужу научну област Русистика, предмет Руска књижевност (објављен у листу „Послови“ бр. 768 од 14. 3. 2018. године), те Већу подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за радно место доцента за наставно-научну област Русистика, предмет Руска књижевност, пријавио се један кандидат, **др Снежана Јелесијевић**, досадашњи **доцент** на истом предмету. Увидом у конкурсни материјал износимо следеће о овом кандидату.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Доцент др Снежана Јелесијевић рођена је 6. фебруара 1973. године у Банатском Брестовцу, где је завршила основну школу. У Панчеву је завршила Гимназију „Урош Предић“. На Одсеку Руски језик и књижевност Катедре за славистику Филолошког факултета у Београду дипломирала је 1996. године. Почетком 1998. изабрана је за асистента-приправника за предмет Руска књижевност на Катедри за славистику у Београду. Магистарски рад на тему *Служба успењу преподобног Сергија Радоњешког. Историја настанка, књижевноуметничке вредности и трајање дела* одбранила је у мају 2005. године на Филолошком факултету у Београду и исте године била је унапређена у звање асистента за Руску књижевност. Године 2012. изабрана је у звање вишег лектора. Докторску дисертацију под називом *Изворна књижевна дела Кијевске Русије у српскословенској рукописној традицији* одбранила је 19. фебруара 2013. године. За доцента за ужу научну област Русистика, предмет Руска књижевност изабрана је 3. септембра 2013. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Од тада до данас држи предавање и вежбе из предмета Руска књижевност 1

и Руска књижевност 2, који обухватају руску средњовековну књижевност и руску књижевност XVIII века.

До избора у звање доцента боравила је три пута у Русији ради проучавања и сакупљања рукописне грађе у библиотекама Москве и Санкт Петербурга: 2001, 2002. и 2007. године. Током двадесет дана боравка у Иванову предавала је српски језик на Универзитету, што је искористила за проучавање неколико рукописа из збирке Ивановског обласног музеја. До избора у звање доцента објавила је једанаест радова, од којих су четири прочитана на међународним скуповима. На српски са руског преводила је углавном духовну, богословску литературу – три књиге (једну у коауторству) и низ текстова, од којих је највећи број објављен у часопису Епархије далматинске „Истина“.

Као доцент 2013. године у два наврата водила је студенте на студијски боравак у Москву, на Московски државни универзитет „М. В. Ломоносов“ и Институт руског језика „А. С. Пушкин“, на коме је тада похађала наставу за предаваче.

Исте године учествовала је на међународној научној конференцији *Афон и славјански мир*, одржаној у Београду од 16. до 18. маја, посвећеној хиљадугодишњици присуства Руса на Светој Гори, коју су организовали Међународни фонд за обнову и очување културног и духовног наслеђа манастира Светог Пантелејмона и Руски манастир Светог Пантелејмона на Светој Гори. Рад је објављен у целини у зборнику радова са конференције.

Школске 2013–2014. године на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду била је ангажована у извођењу наставе на предметима Стара руска књижевност 1 (зимски семестар), Стара руска књижевност 2 (летњи семестар).

Са професором Ђорђем Трифуновићем приредила је књигу Анатолија Аркадјевича Турилова *Исследования по славјанскому и сербскому средневековью (Студије из словенског и српског средњег века)*, коју је у Београду 2014. објавила издавачка кућа „Чигоја штампа“. У књизи, која је објављена на руском, превела је на српски предговор аутора, белешку о аутору и резимеа.

Од октобра 2014. године до данас на Филозофском факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици ангажована је на извођењу наставе на предметима Народна и стара руска књижевност и Руска књижевност XVIII века.

Године 2014. постала је члан Библијске комисије при Међународном славистичком комитету и члан уредништва едиције *Patrologia Slavica*, у оквиру које Архив руске емиграције издаје споменике старе словенске хришћанске писмености.

Била је члан комисије за оцену и одбрану мастер рада Ане Живковић *Универзално и типолошко у адвербијалној фразеологији руског и српског језика (на тексту романа „На Дрини ћуприја“ и преводу на руски језик)*, одржану у марту 2015. године на Филозофском факултету Универзитета у Приштини.

Била је члан комисије за оцену подобности теме докторанта Иване Петковић *Драмско стваралаштво Симеона Полоцког и европска барокна драма (2015)*.

Била је члан комисије за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације Ане Јаковљевић Радуновић *Циклуси приповедака Владимира Фјодоровича Одојевског*, одржану на Филолошком факултету у Београду 21. јула 2016. године.

За Српски биографски речник (Матица српска) писала је одредницу *Пахомије Србин*.

Са професором Ђорђем Трифуновићем приредила је друго, допуњено и исправљено издање *Каталога славјанских рукописей афонских обителей (Каталог словенских рукописа светогорских манастира)* Анатолија Аркадјевича Турилова и Људмиле Владимировне Мошкове, који је 2016. у Београду објавила „Чигоја штампа“.

У књизи је превела предговоре првом издању уредника првог издања, професора А.-Е. Н. Тахиаоса, увод уз прво издање аутор̄а *Каталога* и заједнички предговор другом издању А.-Е. Н. Тахиаоса и аутор̄а.

Са радом под насловом *Аутографи јеромонаха Пахомија Србина у рукопису Тројице-Сергијеве лавре 753* учествовала је на 55. скупу слависта Србије, одржаном на Филолошком факултету у Београду 30–31. јануара 2017. године. Рад је објављен у целини у часопису *Славистика*.

Била је рецензент у часописима *Иницијал*, *Богословље*, *Славистика*.

Учествовала је у представљању књиге *Каталог словенских рукописа светогорских манастира* А. А. Турилова и Љ. В. Мошкове (Београд 2016) 11. октобра 2017. на Филолошком факултету у Београду.

Консекутивно је преводила предавање Анатолија Аркадјевича Турилова „Проблеми проучавања српских средњовековних рукописа – поглед са стране“, одржано на Коларчевом народном универзитету 13. октобра 2017.

На свечаности поводом 55 година од оснивања Катедре за руски језик и књижевност на Универзитету у Приштини, 13. децембра 2017. године, одржала је предавање под називом „Свети Сава и Руси у средњем веку“.

Била је члан комисије за избор у звање доцента др Даворке Маравић за ужу научну област Русистика 2014. године (Одсек за славистику Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду), Весне Илић у звање асистента за научну област Филолошке науке, ужу научну област Руска књижевност 2016 (Катедра за славистику Филозофског факултета Универзитета у Приштини), Исидоре Милић у звање асистента за научну област Филолошке науке, ужу научну област Лингвистичка русистика 2017 (Катедра за славистику Филозофског факултета Универзитета у Приштини) и др Ане Јаковљевић Радуновић у звање доцента за ужу научну област Русистика, предмет Руска књижевност 2017. године (Катедра за славистику Филолошког факултета Универзитета у Београду).

Од избора у звање доцента објавила је четири рада.

2. БИБЛИОГРАФИЈА ДОЦЕНТА ДР СНЕЖАНЕ ЈЕЛЕСИЈЕВИЋ ОД ИЗБОРА У ПРЕТХОДНО ЗВАЊЕ

Чланци:

1. С. Елесиевич, *Хиландарски список «Слова митрополита Киевского Илариона к брату столпнику»*, у: *Афон и славјански мир*, Сборник 1. *Материјали међународној научној конференцији, посвећеној 1000-летију присуства руских на Светој Гори, Белград, 16–18 маја 2013 г.*, Издание Русског Свято-Пантелеимонова манастира на Афоне, Свята Гора Афон 2014, стр. 223–234.

(МЗЗ, саопштење са међународног скупа штампано у целини.)

2. С. Јелесијевић, *Карејски типик у препису јеромонаха Арсенија Суханова*, у: *ПЕРИВОЛОС*, Књига II. *Зборник у част Мирјане Живојиновић*, Београд 2015, стр. 513–526 + 2 ненумерисана листа са снимцима страна из рукописа.

(УДК: 271.2-282(495.631)“16“:27-788(47). М13, Рад у тематском зборнику водећег међународног значаја.)

3. С. Јелесијевић, *О једном аутографу јеромонаха Пахомија Србина*, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Књига осамдесет друга, 2016, Београд 2016, стр. 37–74.

(УДК 27-29. DOI: 10.2298/PKJIF1682037J. M24, часопис међународног значаја верификован посебном одлуком матичних одбора.)

4. С. Јелесијевић, *Аутографи јеромонаха Пахомија Србина у рукопису Тројице-Сергијеве лавре 753*, Славистика, књ. XXI, св. 1–2, Београд 2017, стр. 261–270.

(M63, саопштење са скупа националног значаја штампано у целини). UDC 811.16+821.16

Преводи из струке:

1. А. А. Турилов, *Предговор, Белешка о писцу, Резимеа*, у: А. А. Турилов, *Исследования по славянскому и сербскому средневековью*, Београд 2014, стр. 15–18, 677–678, 705–731.

2. А-Е. Н. Тахиаос, *Предговор [првом издању]*; А. А. Турилов, Љ. В. Мошкова, *Увод [уз прво издање]*; А-Е. Н. Тахиаос, А. А. Турилов, Љ. В. Мошкова, *Предговор другом издању*, у: *Каталог славянских рукописей афонских обителей*. Составили А. А. Турилов и Л. В. Мошкова. Београд 2016, стр. 25–40.

Научни рад доцента др Снежане Јелесијевић заснован је на проучавању руског средњовековног књижевног наслеђа, као и на везама руске и српске књижевности старијих епоха. У својима радовима она увек полази од непосредног увида у рукописно стање битно за одабрану тему уз сагледавање дотадашње литературе. Њени радови су исцрпни и испуњени новим научним сазнањима и резултатима. О томе увелико говоре њена четири научна рада које је објавила у периоду од избора за доцента.

У раду *Хиландарски список «Слова митрополита киевског Илариона к брату столнику»* посебна пажња усмерена је према три српска преписа овог слова. Сагледана је и проучена најпре сва претходна литература која се односи на ову тему, а онда се приступило анализи наведеног дела које је имало знатног одјека међу ученим српским монаштвом, о чему сведоче преписи XIV и XV века. На крају рада донет је приређен текст *Слова* на основу преписа из збирке манастира Хиландара број 455. Рад представља ново и потпуније виђење у проучавању овог слова насталог у раном периоду руске књижевности.

Рад *Карејски типик у препису јеромонаха Арсенија Суханова* доноси обиље сазнања о занимању српских научника за руског јеромонаха Арсенија Суханова, који је заслужан за сакупљање бројних рукописа са Свете Горе, међу којима од посебне вредности српског порекла. Тежиште рада односи се на његов препис Карејског типика, који је сачинио 1654. године. До танчина су проучене разлике између овог преписа, пренетог на руски језик, и најстаријег српског преписа који ес чува у манастиру Хиландару. Разлике су изнете уз издање Типика за чију основу је узет Арсенијев препис. Рад осветљава још једну димензију међусобних струјања између руске и српске духовности средњег века.

Рад *О једном аутографу јеромонаха Пахомија Србина* говори о непресушним враћањима проучавања овог писца српског порекла који је своје стваралаштво остварио у Русији у XV веку. Ослањајући се на светогорске књижевне узоре из грчке и нарочито српске књижевности, Пахомије је у својим делима насталим у Русији исказао сву зрелост писца који је на новим темама умногоме допринео обogaћењу руске књижевности. Један од његових аутографа за Снежану Јелесијевић има откривалачки

значај. Она је показала да је до сада непознат Пахомијев аутограф такозване *Аскетске уредбе* његово дело, а не како се приписивало Светом Василију Великом. Обухватном анализом С. Јелесијевић показала се као изврстан трагалац и познавалац рукописног стања које подразумева ова ускостручна тема. У раду је уверљиво утврђен поступак Пахомијевог рада на састављању и некој врсти преуређења споменутог дела. Указано је поуздано и на непосредан предлог који је послужио за коначно уобличавање састава.

Окренутост С. Јелесијевић проучавању Пахомија Србина привукло ју је изнова у раду *Аутографи јеромонаха Пахомија Србина у рукопису Тројице-Сергијеве лавре 753*. До сада непознате аутографе овог писца кандидат је пронашао у једном зборнику друге половине XV века, који се налази у збирци Тројице-Сергијеве лавре. Искрпним и јасним запажањима препознат је Пахомијев дуктус у сваком од четири састава који се налазе у овом зборнику. У питању су Пахомијеви преписи једне беседе Светог Василија Великог, затим окрњеног слова непознатог писца, Григорија Цамблака Слова на Вазнесење Исуса Христа и беседе Георгија Никодимијског. Овим радом С. Јелесијевић употпуњавају се важна сазнања о делатности Пахомија Србина не само као писца, већ и као вредног логотета.

Увидом у објављене радове доцента др Снежане Јелесијевић долази се до уверења да она испуњава све услове за реизбор у звању доцента. Према категоријама објављених радова доцента др Снежана Јелесијевић има следеће резултате:

- **један** рад на основу саопштења са међународног скупа штампан у целини
- **један** рад у тематском зборнику водећег међународног значаја
- **један** рад у часопису међународног значаја верификован посебном одлуком матичних одбора
- **један** рад на основу саопштења са скупа националног значаја штампан у целини

Објављене радове др Снежане Јелесијевић одликује висока акрибичност, широко и темељно захватање тематике којој приступа, одлично познавање литературе о датим питањима и поузданост и зрелост у доношењу судова и врхунска оспособљеност за најсложенија бављења средњовековним рукописима пре свега руске, али неодвојиво и српске књижевности. Овакве особине красе кандидата јер су проистекле из преданог и марљивог рада уз који је стасавала проучавајући руско-српске књижевне везе засноване пре свега на рукописном стању датих дела.

3. ОЦЕНА ПЕДАГОШКОГ РАДА И АНГАЖОВАЊА У НАСТАВИ

Др Снежана Јелесијевић од 1998. године на Катедри за славистику Филолошког факултета у Београду држала је вежбања из предмета Руска књижевност I, који је до 2008. обухватао руску народну, средњовековну и књижевност XVIII века, а од 2008. године из тог предмета је била искључена руска народна књижевност. Од 2009. држи вежбања из предмета Руска књижевност 1 и Руска књижевност 2, који обухватају руску средњовековну и књижевност XVIII века.

Др Снежане Јелесијевић испуњава редовно и предано своје наставне обавезе настојећи да студентима приближи богате области старије руске књижевности. То се посебно читује у праћењу студентских активности на семинарима и консултацијама на којима им пружа свесрдну помоћ у савладавању и разумевању комплексне поетике руске књижевности ранијих епоха.

4. ЗАКЉУЧАК

На основу свега изнетог према приложеној документацији, Комисија једногласно закључује да **др Снежане Јелесијевић** испуњава у потпуности све научне, стручне и педагошке услове предвиђене Законом за избор у звање **доцента**. Све особине које је испољила током рада на досадашњем радном месту указују да са изузетним залагањем негује струку којом се бави и коју свесрдно преноси студентима. У научном раду увелико се потврдила као стручњак који има поуздан истраживачки пут усмерен на темељна проучавања дела старе руске књижевности и међусобне везе са српском књижевношћу старијих периода. Колико је за њене научне резултате заинтересован шири круг проучавалаца из области медијевалистике говори знатна цитатност њених радова од различитих аутора, што се може видети у приложеној документацији кандидата. Домети њених проучавања тиме су се потврдили да имају дубљег одјека у научној јавности која прати шта се ново појављује код тема окренутих раном словенском стваралаштву. Стога Комисија има част да предложи Изборном већу да **др Снежану Јелесијевић** реизабере у звање и на радно место **доцента за ужу научну област Русистика, предмет Руска књижевност** на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

У Београду, 10. V 2018.

Комисија:

др Томислав Јовановић, редовни професор

др Ирина Антанасијевић, ванредни професор

др Зоран Ранковић, ванредни професор